

Z E S P Ó Ł

DS. OCENY RYZYKA ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA LUB ŻYCIA LUDZI
ZWIĄZANYCH Z UŻYWANIEM NOWYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

CH.PN.002.3.2023

Warszawa, dnia 29 listopada 2023 r.

Uchwała nr 3/2023

Zespołu do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych z dnia 16 listopada 2023 r.

Na podstawie art. 18a ust. 1 oraz art. 18b ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.
o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2023.1939) uchwała się, co następuje:

§ 1

Rekomenduje się umieszczenie nowej grupy **poходne benzimidazolu** w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. *w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych* (Dz.U.2022.1665 ze zm.) jako **grupy VIII NPS**.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Zespołu

Główny Inspektor Sanitarny

wz. Krzysztof Saczka

Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

Uzasadnienie

Zespół do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych rekomenduje umieszczenie nowej grupy „pochodne benzimidazolu” w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz.U.2022.1665 ze zm.).

Pochodne benzimidazolu obejmują nowe syntetyczne opioidy zwane nitazenami. Szereg pochodnych benzimidazolu zostało już literalnie wpisanych do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających i nowych substancji psychoaktywnych. W tym część jest wynikiem podjętych przez Komisję ds. Środków Odurzających decyzji, na podstawie których określone pochodne benzimidazolu znalazły się w treści międzynarodowej umowy - Jednolitej Konwencji Narodów Zjednoczonych o środkach odurzających z 1961 roku. Pochodne benzimidazolu dotychczas wyregulowane decyzjami CND to Clonitazene, Etonitazene, Metonitazene, Isotonitazene. W 2023 r. do ww. Jednolitej Konwencji zdecydowano się włączyć Protonitazene, Etonitazepyne, Etazene. Część krajów państw członkowskich Unii Europejskiej zdecydowała się objąć kontrolą krajową także inne pochodne, takie jak np. Ethyleneoxynitazene, Butonitazene, Etonitazepipne, Fluonitazene, Metodessnitazene. Jednak na rynku narkotykowym pojawiają się ciągle nowe substancje tej grupy substancji, jako alternatywy dla substancji już objętych kontrolą. W II kwartale 2023 r. laboratoria w Polsce zidentyfikowały nieujęte w rozporządzeniu pochodne benzimidazolu – dwukrotnie izotodesnitazen oraz dwukrotnie 5-metyloetodesnitazen.

Pierwsze pochodne benzimidazolu zostały zsyntetyzowane w latach 50-tych jako potencjalne leki przeciwbólowe, ale nie znalazły zastosowania w medycynie ze względu na duże ryzyko depresji oddechowej i śmierci. W oparciu o literaturę naukową należy oczekiwać, że pochodne benzimidazolu wykazują działanie na receptory μ -opiodowe w mózgu. Wykazują silne działanie przeciwbólowe, niektóre z nich nawet 100-1000 razy większe niż morfina. Mogą wywoływać euforię, relaksację, analgezę, uspokojenie, bradykardię, hipotermię. Mogą łagodzić ból i wywoływać euforię w znacznie niższych dawkach niż inne znane opioidy. Ponadto mają duży potencjał uzależniający i mogą powodować zależną od dawki depresję oddechową i zatrzymanie oddechu. W wielu krajach (USA, Kanada, Wielka Brytania, Niemcy, Szwajcaria) odnotowano zgony spowodowane (lub związane z) zatruciem pochodnymi benzimidazolu.

Pochodne benzimidazolu stanowią więc poważne ryzyko zdrowotne i wykazują potencjał uzależniający, wobec czego ich stosowanie powinno być kontrolowane przez prawo.

Wprowadzenie nowej, określonej wzorem ogólnym grupy „pochodne benzimidazolu” do rozporządzenia Ministra Zdrowia będzie odpowiedzią na szybki rozwój związków z tej klasy, które stwarzają ryzyko rozwoju uzależnienia i mogą wykazywać szkodliwe działanie na ośrodkowy układ nerwowy stanowiąc zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi.